

Redactiunea

se afla in
at'a lui Leupoldu Nr. 44.
scrierile nefrancate nu se primescu
numai de la correspondintii re-
si ai „Federatiunii.“ *Scrisori*
nu se publica. Articlii tra-
si nepublicati se voru arde si nu
la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pre siesse lune . . . . . 5 „ „
Pre annulu intregu . . . . . 10 „ „
Pentru Roman'a :
Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „
Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbrala
pentru fiecare-cara publicatiune sepa-
ratu. In locul deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a, 10 Iunie 1874.
19 Maiu. 1874.

consultarile, in sectiunile camerei
supr'a novellei electorali, inain-
tucetulu, d'in caus'a luptei inte-
oru, ce s'a manifestatu destullu
in tote sectiunile, ceea ce este
frescu si neincungiuratu la ori-
orma, cu atatu mai vertosu la re-
legii electorali, care cu totu drep-
pote considerá de eea mai im-
ate, ca un'a ce cuprinde in sine
arile cele mai scumpe alle cetá-
oru. Reulu inse la noi jace aiurea,
am mai díssu-o, adeca in fu-
impregiurare, cá cestiune drep-
electorale se considera ca cestiune
estate, ceea ce nu ar fi permis-
eci una conditiune. Ministeriulu,
dreptu, spre a dovedi cá este libe-
dá d'in mana arca, de care s'au
si s'ar mai poté servi destullu
spre ajungerea scopului parti-
alle, intiellegemu dreptulu de a
a supr'a controverseloru electo-
a supr'a legalitatii alegeriloru
state, — dreptu rezervatu pana
ministrului de interne, — pre
noulu proiectu de lege lu trece in
etintia curlei regesci, adeca in
etintia curtii supr. judecatoresci
ta dispusetiune a legii se pote con-
ca una progressu, cá-ci dá mai
garantia, decátu se poté gasi
impartialitatea purerea dubia si
stabile a ministrului, omu de par-
eau, — precum erá mai nainte,
parlamentului cu majoritatea sa
nica. Pana aci ar fi bine, reulu cellu
inse este, cá de si controversel
ali sunt scosse de sub competin-
ministrului si a parlamentului,
a partiteloru interesate, drep-
de alegere, ne fiindu egalu im-
este in evidente dispropotiune si
ne in ceea ce privesce pre Roman'i
Transilvan'a, d'in confiniile milit.
realizate si d'in partile anesse,
in privintia acelloru alegatori,
sunt cuprinsi in l'gile d'in 1848
Ungariei. De la cei ce s'au buccuratu
acum de acea favore nu s'a potutu
dreptulu electoralu, neci se va poté
storiu, dar se va restringe negressitu
occa-siune, numai si numai spre a
pucina nru lu alegatoriloru natiuna-
loru. Liberalismulu magiariloru este
allu morariulu, care aprinde mor'a
si ca se ardia siorecii. Deci legea
rale este in ochii guvernului si a
citatii magiare d'in camera, cestiune
estate a supr'a nationalitatiloru si
alminte mai vertosu a supr'a Ro-
loru. Acest'a se nu o perdemu d'in
si la desbaterea generale depu-
romani, fara osebire de partite, sunt
si a lupta pentru incetarea acestui
inconvenientu. Restringere drep-
elect. nu ne ar superá intr'atát'a,
ne supera dispropotiunea lui, inve-
intantata in contr'a Romaniloru,
ce nu pote decátu se potentieze
verbarea inimeloru, amaritiunea si
crederea, ce unui guvern onestu
se se-i fia scumpa. Potestatea ce ast-
se sustiene, este fragila, nesigura si
enormu de scumpu. Magiarii n'au
inca modulu d'a face placuta
stitiunea tierrei si d'a tinde: ca in-
derea se prindia radecline. Ore gasi-
candu-va acestu talismanu? Nu
em ací, ceea ce soimu toti este, cá
am voru semená asiá voru si secerá,

prin urmare n'au cuventu a se plange ei
si totu ei, asupr'a neincrederei si a
inimiciloru ideei de statu, pentru cá ei
nu potu secerá decátu ceea ce au seme-
natu.

Candidatur'a unui principe de Hohe-
zollern la tronulu Spaniei, cu tote des-
mintirile organeloru officiose alle dlui
Bismarcu, n'a incetatu inca d'a ocupá
press'a europeana. Noua occasiune de-
de coniectureloru numirea contelui Hat-
zfeld de solu allu Germaniei la guver-
nulu de Madrid, ceea ce se splica, cumca
Tiarulu nemtiescu nu-recunosece prin
acesta numire guvernulu republicanu, ci
magulesce numai guvernulu actuale,
care tinde a pune pre tronulu Spaniei pre
unu Hohenzollern. Organele lui Bismarcu
si grabira a seduce opiniunea
publica spunendu, cá Hatzfeld merge
la Madridu numai a face „actu de pre-
sentia“ si apoi se duce de acolo cu con-
cediu pre timpu nedeterminatu. Lumea
inse nu crede, ci sustiene, cá Hatzfeld
are missiunea de a tratá a supr'a can-
didaturei si cá scopulu ar fi a pregati
resbellulu cu Franc'a, luandu-o intre
doue focuri, s'au cellu pucinu a provoca
pre Franc'a la nou resbellu, pentru a o
poté despoiá mai bine si a o trange cu
totulu, cá-ci Bismarcu, de candu vede re-
collectiunea Franciei si nemarginitele
salle isvore de avutia, precum si elasti-
citatea cea rara a poporatiunei franceze,
nu pote dormi in pace, apoi consciint'a
fapteleoru salle celle relle i siopt: see me-
reu: cá or'a resbunarii nu pote fi depar-
te; deci a preveni spre a nu fi preven-
nitu si suprinsu. Asta data dl. Bismarcu
se va potica ca si callulu cellu betranu.
Vulpea cátu de iscusita totu cade si
ea in latiu.

Faimel, ce se respandisse inca la
alegerea lui Mac Mahon de presiedinte
republicei, cá planulu lui si allu impe-
rates-i Eugeni'a ar fi: de a casatori pre
principele imp. cu fia'a lui Mac Mahon,
se repetiescu de nou si se sustienu cu
multa tenacitate. Aspectele junelui prin-
cipe Napoleonu, la tronulu Franciei, se
credu a se fi consolidatu de candu Tiarulu
Rus-iei arretá atát'a attentiuene cá-
tra fiulu lui Napoleon III. in petrecre-
rea sa in Angli'a. Lucrulu nu este im-
posibile, dar obiectulu perspectivei este
inca iudepartatu.

Junctiunile. Scirea electrica despre
primirea conventiunii, relativu la juncti-
uniile romane-unguresci, au sositu aici
in 6 juniu, alta dí „Lloyd“-ulu o pu-
blicá, éra asta-di in 9. jun. se si publica
nemtiesce testulu conventiunii dupa
„Siebenb. deutsche Tageblatt.“ — Dia-
riulu „Romanulu“ in Nr. seu, ce primi-
mu asta-di adduce testulu romanescu.
Noi, considerandu importantia lucrului,
credemu cá facemu unu servitiu placutu
cetitoriloru nostri grabindu cu publica-
rea Conventiunii si a proiectulu de lege,
permittu de camer'a Romaniei, apoi vomu
adauge, de va ertá spatiulu, si Espunerea
de motive a dlui V. Boierescu, facuta
pentru acordarea junctiuniloru.

PROIECTU DE LEGE

Art. I. — Se aproba conventiunea in-
chiasata la 19 (13) Maiu 1874, intre repre-
sintantelle guvernului austro-ung. cu allu
guvernulu Romaniei, pentru legarea linie-
loru ferrate romane cu liniele ferrate austro-
ungare pre la punctele de fruntaria Vercio-
rov'a si Predealu (Timisiu.)

Art. II. — Guvernulu romanu este
autorisatu ca, in timpu pana la siesse anni
cellu multu de la promulgarea acestei legi,
se conceda si se face a se essecutá si a se
pune in esploatare una ramura de linia
ferrata, plecandu dintr'unu punctu allu linie
Romanu-Galati si mergandu pana la Ocn'a
vallea Trotusului, spre a servi ast-felu de
capetu si de partea liniei de junctiune de
la punctulu Uzu séu Oituzu ori Palanc'a (Ghi-
mesiu.)

Art. III. — Assemenea, guvernulu este
autorisatu ca, in timpu pana la patru anni de
la promulgarea presintei legi, se conceda
si se face a se essecutá si a se pune in es-
ploatare una ramura de drumu ferratu in di-
rectiunea cea mai scurta si mai in linia
drepá intre Galati si Barbosi.

Tote espropriarile necesarie pentru con-
structiunea acestei linie se voru effectúa cu
spezele communei urbane Galati.

Art. IV. — Tote concessiunile relative
la essecutarea linelor cuprinse in cei trei arti-
coli de mai susu voru fi supprese, ca totu-
dea-un'a la aprobarea si votulu corpuriloru
legiutorie.

Ministru, B. Boierescu.

CONVENTIUNE

Guvernulu M. Salle imperatului Austriei
etc., si rege apostolicu allu Ungariei si,
Guvernulu M. Salle Domnului Romaniei.
Fiindu de una potrivá animati de do-
rintia de a procurá suppusiloru respectivi
noue inlesniri de comunicatiune si de a
regulá relatiunile ambeloru State vecine, au
decisu se inchiaie una conventiune pentru
junctiunea (legatur'a) linielor ferrate, si au
numitu pentru acestu scopu plenipotentii ai
loru :

Adeca, M. S. imp. si reg. apost. pre
bar. de Calice, agintele seu diplomaticu si
consulu generale, cavalleru allu ord. su allu
corónei de ferru cl. II. etc. ;

Si M. Sa Domnulu Romaniei, pre d.
B. Boierescu, ministru seu secretaru de
Statu la departamentulu affaceriloru straine,
cavalleru allu ord. Hohenzollern class'a I,
allu corónei de Prussia, cu placa, etc.,

Cari, dupa ce si-au comunicatu im-
poternicirile loru, aflate in regula, au con-
venitu a supr'a urmatoriloru articli:

Art. 1. Fára prejudeciulu altoru linie
de junctiuni, cari mai tardiu aru fi de unu
interessu communu a se stabli iotre am-
bele tierre limitrofe, si afara de junctiunea,
care essiste la Iscani-Burdugeni, inaltele
partí contractante se invoiescu a stabli,
in conditiunile prevediute pria acestu actu,
legatur'a linielor loru ferrate pre la urma-
toriele puncte alle fruntarielor loru, adeca:
Verciorov'a (Orsirov'a) si Timisiu (Pre-
dealu).

Art. 2. Liniele ajungandu la Iscani-Bur-
dugeni, fiindu construite si puse in esploa-
tare, ambele guvernne consacra, pre aceste
linie, liber'a circulare internationale prin
fruntaria loru, si se ingagieza de acum a
regulá, prin una conventiune speciale, dife-
ritele cestiuni de politia, de vama si altele
cari se reporteza la relatiunile internationale
intre amendoue tierrele.

Cátu despre celledalte doue linie de juncti-
ni voru fi amendoue construite in in acelle-
si conditiuni alle unui drumu de ferru
de antái'a classa, si se voru stabli in mo-
dulu urmatoriu:

Cea d'antáia, in directiunea Timisioarei,
prin Orsirov'a (Verciorov'a) la Turnu-Severinu
ca junctiune pentru lini'a ce este in con-
structiune de la Bucuresci la Verciorov'a.

Cea d'a dou'a plecandu d'in Brasiovu
prin defileulu Timisiu (Predealu) si ajun-

gandu la Ploiesci, ca junctiune pentru lini'
de la Bucuresci la Galati.

Art. 3. In privintia liniei de junctiune
prin Verciorov'a, mentionata in articulu
precedente, guvernulu M. Salle imperatului
si regelui va luá mesurile necesarie spre a
assecurá, pre territoriulu seu si pana la
fruntarie, constructiunea si puner'a ei in es-
ploatare in timpu de patru anni din diu'a
schimbului ratificáriloru presintei conven-
tiuni. —

Assemenea guvernulu princiaru se inga-
gieza a face se se essecute, in acellu-a-si
terminu, si a se pune in esploatare lini'a
de junctiune mergandu pana la fruntarie
langa Verciorov'a, si legandu astu-felu, prin
Orsirov'a, lini'a drumuriloru de ferru un-
guresci.

Art. 4. In privintia liniei de junctiune
metionata in allu doile rondu in articulu
2, si care merge prin trecerea de la Timisiu
ambele guvernne se ingagieza a luá mesurile
necesarie pentru a assecurá, fi-care pre
territoriulu seu respectivu, terminarea sa si
punerea sa in esploatare, intr'unu terminu
de patru anni d'in diu'a schimbului ratifica-
riloru presintei conventiuni.

Art. 5. Ambele guvernne se mai inga-
gieza a face se se essecute, prin una comi-
siune speciale tramissa la faci'a locului in-
data dupa inchiarrea acestei conventiuni,
studiele necesarie si lucrurile preparatorie
tehnice spre a fissá la fruntarie punctulu
de junctiuni allu celloru doue sectiuni a li-
niei Brasiovu-Ploiesci. Aceste lucruri voru fi
terminate si punctulu de junctiune la tre-
cerea pre la Timisiu de finitivu fissatu de
cátra ambele guvernne cellu mai tardiu in-
tr'unu annu de la ratificarea acestei con-
ventiuni.

Art. 6. Amendoe guvernule recunoscun in
principiu utilitatea altoru trei junctiuni alle
cálliloru loru ferrate pre la trecerile de la
Vulcanu si Turnu-Rosiu, precum si pre la
Uzu séu Oituzu seu Ghimesiu (Palanc'a)
fára a se fissá nici unu terminu pentru con-
structiunea loru, care se reserva a face ob-
iectulu altoru arrangiari posterioare, la epoc'a
candu ambele parti voru affá opportunu.

Art. 17. Pre fia-care linia de junctiune
se va stabli una statiune internationale com-
mune, care se va fissá mai tardiu prin una
intiellegere prealabile intre inaltele parti
contractante.

Politia gareloru se va face mai antái'u
de deregatoria drumului de ferru, subtu pri-
veghiarea autoritatiloru competente alle fia-
carui-a din ambele State, si conformu legi-
loru si regulamenteloru in vigore pre ter-
ritoriulu respectivu.

Deplin'a suveranitate, precum si drep-
tulu de justitia si de politia in aceste gare
commune, numai pentru comunicatiunea si
operatiunil: vama, precum si pre crampele
de linie cuprinse intre aceste gare si fron-
tarie, va remané exclusivu rezervata acellei-
leica din partile contractante pre territo-
riulu carei-a gar'a frontariei se affa situata,
cu tote acestea, guvernulu vecinu va avé
facultatea:

1. D'a face cercetare contr'a acelloru-a
d'in proprii sei suppusi, cari aru fi impie-
gati in díss'a gara si pre díssese linie pentru
ori-ce crima seu delictu de care s'aru fi fa-
cutu culpabili in tierra loru!

2. In ceea ce privesce justitia civile,
va avé facultatea:

a) D'a regulá successiunile totu ace-
storu functionari seu impiegati:

b) D'a declará in stare de fallimentu
averea díssiloru functionari seu impiegati,
si d'a procede la licidarea eventuala.

Justitia tierrei inse pastreza dreptulu
seu d'a declará specialminte in stare de fal-

limentu bunurile ce s'ar gasi pre terri-
riulu seu.

Guvernele contractante voru da reci-
procu, in tote casurile, assistintia necesaria
si legale autoritatiloru respective.

Catu pentru exploatarea gareloru com-
mune cu ansele lor, si catu pentru in-
demnitatile particulare de platitu proprietat-
tiloru subtu acestu titlu, administratiunile
drumurilor de ferru, de una parte si d'al-
t'a, voru inchiala una conventiune speciale,
cu consimientulu guvernului lor res-
pectivu.

Art. 8. Drumurile de ferru de essecu-
tatu se voru construi si exploata pentru
atât'a catu interessulu commune cere, dupa
regulele uniforme, adeca:

1). Baniurile voru avé, in conformitate
cu cãlile ferrate contingue, unu intervalu
de patru piciora 3/4, policari (tioluri, me-
sura engleza) in lumina;

2). Locomotivele si carrale (vagonéle)
voru fi facute catu se va poté mai uniformu,
si in totu casulu, astfelu ca se poté circula
fara nici una dificultate pre totu cursulu
acestoru drumuri de ferru.

3). Tamponele locomotiveloru si vago-
neloru voru fi stabilite astfelu: ca se fia
potrivite cu dimensiunile adoptate pre dru-
murile de ferru in exploatare in ambe-
le tierre.

4). Pre ambele terriorie se voru servi
cu forme de semnalmentu, cari in princi-
piu voru fi uniforme pre amendou liniele:

5). Pre totu cursulu acestoru dru-
muri de ferru nu se va face nici una dife-
rentia intre supusii ambeloru state, in ceea
ce privesce modulu si pretiurile de trans-
portu si timpul expedirei;

6). Calletorii si mârfulu trecandu d'in-
tr'unulu din ambele state in celuilaltu, nu
voru fi tratate pre terrioriulu statulu in care
intra mai pucinu favorabile de catu callet-
torii si mârfulu cari circula in interiorulu
fia-careia d'in ambele tierre;

7). Pre langa acestea, amendou guver-
nele si-reserva libertatea intréga pentru
micsiorarea tarifei in vigóre pre terrioriele
lor, si se obliga a face de a se respecta
acesta libertate in tipulu cellu mai formale,
cã ra unu tiers (allu treile) mai cu osebite
cãtra concessionari;

8) Fiindu-cã celle trei cãlile mentionate
in art. 2, au de scopu a stabili una commu-
nicatiune directa nu numai intre monarchia
austro-ungara si Romani'a, dar inca una
communicatiune asemenea cu tota Europa,
ambele guverne, fissandu, intr'unu comunu
acordu, serviciulu trenuriloru, voru ingriji
ca trenurile de calletori si de mârfulu de
pre aceste linie, cari facu communicatiunea
de transitu, se primescu, pre catu se va
poté, una correspondintia directa si comoda
cu trenurile drumulu de ferru austriace seu
ungare, cari sosescu la Iscani-Burdugeni,
precum si la statiunile aferente celloru doue

linie de la Verciorov'a si Timisiu si asse-
mene cu trenurile, cari pornescu de la ace-
sta situatiuni.

Catu pentru trenurile de calletori, se
stipulescu espressu cã va fi cellu pucinu
unu trenu pre di mergandu in fia-care di-
rectiune pentru transportulu postei si pas-
sageriloru, care va trebui se aiba una iuti-
tiela de medilocu de 4 leghe si jumetate pre
ora, cellu pucinu, cu opririle pre la statiuni
correspondiendu pre catu se va poté cu
pornirile si sosirile linieloru de continuare.

Fia-care din ambele guverne fissazu
si-proba programele convoiuriloru si tarife-
loru, aceste din urma voru trebui a fi fissate
pre catu se va poté, dupa acelle-si princi-
pie si voru favorisa, pre catu va fi possibile
trebuintiele commerciului internationale.

Art. 9. Pentru essecutarea dreptulu ter-
ritorielle si de supraveghiara, amendou gu-
vernele voru stabili commissari permanenti, in-
sarcinati d'a le represintã in raporturile lor
cu administratiunea drumulu de ferru in
tote casurile, cari nu depindu directu de
poterea judeciara seu de aceea a politiei.

Comissarii, insarcinati fia-care cu su-
praveghiaraa liniei loru respective, voru poté
correspunde directu intre dinsi pentru tote
cestiunile relative la exploatarea drumuriloru
de ferru, seu la interesele commerciului.

Art. 10. Amendou partile contractante
si-promittu reciprocu de a nu accorda cuscinti-
tia, nici functiune neci lucru in porturile create
prin acesta conventiune la individii cari aru
fi fostu condamnati in regula pentru crime
ordinare seu deliete, pentru contribanda seu
contraventiune grava la regulamantele asu-
pra accisului.

In ceea ce privesce servitiulu si disci-
plin'a, functionarii si impiegatii unui-a din
statele contractante, cari voru stationã in
virtutea acestei conventiuni pre terrioriulu
celluilaltu, depindu si aterna esclusivu de
guvernulu care i-a numitu.

Art. 11. Pentru a inlesni catu va fi cu
potintia comunicatiunea internationale, vãm-
ile stabilite la fruntariile ambeloru gu-
verne contractante, voru fi alipite la stati-
unea intermediara de la (care se va fissã)
si voru procede, fia-care in ceea ce o pri-
vesce, la operatiunile vamali relative la
importatiune, esportatiune si transitu.

Elle voru avé de una parte si de alt'a
poterile necesarie corresponditorie cu tre-
buintiele unei procedurè expeditivè.

Art. 12. In ceea ce privesce detaliulu
formalitatiloru ce se voru concertã in pri-
vinti'a revisiunei vamale si expeditiunei ba-
gagelor, precum si a mârfuloru importate
si esportate, ambele guverne i dau mutuale
assecurarea cã liniile drumuriloru de ferru
in cestiune nu voru fi mai pucinu favora-
bilu tratate de catu ori-care din cãlile lor
ferrate mergandu in strainetate, si cã voru
admitte totu intr'unu timpu, in interessulu
commerciului, ori-ce inlesnire si ori-ce sim-

plificare compatibile cu legile in vigóre in
statele loru respective.

Art. 13. Ambele guverne accorda una
complecta scutire de drepturi vamale:

a) Effectelor (cari au fostu intrebuin-
tiate) alle impiegatiloru disselor cãlile fer-
rate. — Guvernulu imper. si reg. accorda
pre langa acest'a aceea-si scutire:

b) Effectelor (cari asemenea au fostu
intrebuintate) cari appartien impiegatiloru
atasiati la vama, la posta seu la politia
princiara a statiuniloru intermediare.

Art. 14. Guvernulu M. Salle imperatu-
lui si rege consimte ca controlulu de poli-
tia asupra strainiloru, ce se va stabili din
partea guvernului princiaru, se se esserce
totu intr'unu timpu in garele internationale
de impiegati romani.

Camer'a deputatiloru Ungarici.

Siedintia de la 1. Juniu 1874.

Presiedinte B. Perczel. Notari: Szeu-
czey, Huszár si Beóthy. — Din partea guv.
min. Ghyczy, Pauler, Szapáry, Bartal si
Trefort.

Dupa autenticarea protocollulu d'in sied.
prec. presiedinte prezenta list'a toturoru pe-
titiuniloru, interpellatiuniloru si reporturi-
loru, etc. intrate de la deschiderea sesiunei
camerei, si pana acum nepertractate.

Mai de parte, prezenta petitiunea scuu-
nului Udvarhely, pentru a se luã mesu-
re, ca deputatii se iee parte la siedintiele camerei;
a cottului Abauj pentru largirea cerculu de
activitate a municipieloru; petitiunea cottu-
lui Soproniu pentru modificarea legii electo-
rale si in urma petitiunea cottulu Zala
pentru infintiaru ministeriulu de agri-
cultura.

Szeniczey prezenta petitiunea mai mul-
toru officiaru i. r. pensionati pentru a li-se
plati pensiunile d'in 1850—67. Bobory pre-
zenta petitiunea femei Svedák pentru inla-
turarea abuseriloru administrative.

Petitiunile se transpunu la comiss. de
petitiuni. G. Nagy interpelladia pre mini-
steriu in caus'a reformarei camerei boieru-
loru, intrebandu: de vre guvernulu se-si pli-
nesca promisiunea resp. ce facusse inca in
cuventulu de tron?

Dupa aceste urmedia reporturile comis-
siuniloru anume: reportulu comiss. de in-
compatibilitate, a comiss. juridice de-
spre majoritatea femeiloru, si reportulu
comiss. petitiunarie despre petitiunile in-
trate.

Min. Trefort prezenta reportulu seu
despre fondulu scol. allu Israelitiloru. — Min.
Bartal prezenta proiectulu pentru unu
creditu de 129,00 fl. necessari in urmarea
sanctiunatoi legi pentru intruducerea siste-
mulu metricu.

La ordinea dillei e continuarea desba-
terei speciale asupra regulamentulu ad-
vocatulu.

§. 111. se primescu nemodificatu
inceputulu §-lui 112 Csiky face unu
damentu, care inse nu se primescu. §.
se accepta fara observatiune.

§ 114. atit'a una disputa lunga. Sz-
G. Várady propune a se pune
toriu punctu: „Tenerii, cari frec
cursulu juridicu pre candu acesta legi
in vigóre, numai sub aceea conditiune
fi admissi la essamenelu advocatulu, de
fi documentatu cã a facutu essamenelu
rose si c'au implinitu prass'a de 2 an
A Máday sustiene testulu origi
A. Lázár face unu emendamentu
propunerea lui Várady.

I. Kautz recomanda noua form
a testulu astfelu, ca juristii d'in cursu
se aiba parte de aceea-si favore, de ca
bucura candidatii de advocati.

T. Vécsey si P. Hofmann susti
propunerea lui Várady.

Ern. Simonyi nu affia destulla
rantia pentru redicarea vadii si auctori-
advocatiloru, prin aceea, cã li se ingra-
carrier'a: prin facerea doctoratulu si
immultirea anniloru de prassa. — Orator
se provoca la tierrele straine, mai cu
la Angli'a, unde nu sunt in vigóre
felu de legi, totu-si advocatii se buce-
de auctoritate respectabila. De alta p-
nu voiesce, ca tenerii numai la betran-
pota ajunge la stare independinte, precu
in alte tierre, tenerii in etate de 24. de
potu ajunge la stare independente. —
springescu emendamentulu lui Várady.

Min. Pauler observa, cã pressiu
relatiuniloru sociali asupra storo, mo-
tatei si influintiei cutarei carriere este
dar pressiuca dispuetiuniloru legialu
asupra relatiuniloru sociali e mare atu-
candu legile constituescu fundamentulu
marei cutarei pusetiuni asiã, ca prin
garantiile sociali se nu se slabescu
Scopulu principalu allu legi este a
garanti'a acest'a.

Cu privre la punctulu din cesti-
min. prezenta una noua propunere, pri-
insintea cuvintelor d'in urma alle §-
„Cu essecutarea acestei legi este insarc-
min. de just.“ s'aru pune: „Legia
va intrã in vigóre la 1. Nov. 1874“ si
mai dupa acest'a ar avé se urmedie cu
tele susu citate.

I. Paczolay polemizeza cu T. Véc-
Dupa parerea lui, professorii sunt de vina
advocatii sunt neesperti de orace profes-
rii nu observa destulla rigora la essam-
Primescu modificarea lui Pauleru.

A. Pulszky dechiara cã priminde
propunererea ministerulu Pauleru, renunc-
cuventu, asemenea Kautz in casulu acastu
este gat'a a-si retrage propunerea.

Presiedinte pune la votu propun-
Várady care se primescu cu majoritate.

§. 115 se primescu.
Siedintia se redica la 12 ore.

FOISIOR'A.

Acrostichonu.

dedicatu Dui Parteniu Cosm'a, advocatu si
deputatu dietalu, la ocasiunea cununiei salle
cu dsiora Mari'a Romanu, celebrata in Aradu
7. Juniu, a. c.

Tota ce pamentulu are e numai nalucire,
Rotirea lui chiaru inasa-si unu cursu e spre
perire...

Accea ce nu pieru — cã-ci in eternu renvia —
E numai o schintee din foculu lui Amoru;
Si-aceea schintee este suprema armonia,
Ce nasce intr'o clipa si pentru veciniola
Aprinde 'n dóae inimi acella-si singuru doru.

Perdutu e pentru vietia, perdutu e pentru
lume

Acellu-a ce nu impletescu amorulu cunune,
Raptu in dulci estae d'unu sufletu fetiorescu;
Trecandu cu luntrea sortii prin a vietiei
valuri,

Escrisu in veoi se caute, dar' se nu affe
maluri,

No-avendu de stea polara unu ochiu dragu,
femeescu.

In chaosulu de patimi d'intre abissu si ceriu
Unu singuru portu e numai: — allu dra-
gostei misteriu.

Candu dara bun'a sorte se 'ndura se ve dee
Unu sinu de voluptate, o gingasia femea,
Menita se-si imparta cu voi a sa vietia,
Aveti intr'ins'a totulu, nu cereti altu norocu;
Resuflulu de pre budia-i, surrisulu de pre
facia,
In raiu seninu schimbã-va a vietiei vostre
cétia,
Ajunga-ve atãt'a, — si-o sarutati cu focu!...
J. Se' B.

Artistulu Ionescu.

Candu ne propunemu a scrie aceste
ronduri, o facemu inspirati de datori'a unei
sincere recunoscint'e ce portãmu facia de
artistulu nostru Ionescu. Si se nu crãda ci-
ne-va, cã abusãmu de frumosulu titlu de
artistu, candu venimu a impodobi cu
ellu numele d-lui Ionescu. Nu noi, romanii,
suntemu aceia, cari i-lu oferimu mai an-
taiu; strainii, au facutu-o acest'a cu multu
insintea nostra. Pentru a sustiené acest'a
afirmatiune, vomu aduce dreptu proba, ceea
ce ni-spuneã „Extrablatt“ din Vienna, sunt
acum aprobe 2 lune, ca pre candu d. Io-
nescu jocã pre scen'a Orpheulu din Vienn'a,
inensi celebrulu Rossi au asistatu de câte-
va ori la productiunile d-salle, esprimendu-

se de totu atãtea ori cu multa recunoscintia
despre talentulu si qualificatiunea de artistu
a d-lui Ionescu. „Hon“ din Pest'a, vorbindu
mai in dillele trecute, intr'unu foiletonu,
despre seratele din „Lumea noua“ (Neue
Welt), din totu personagiulu acellei scene,
d-lui Ionescu i consacra cea mai favora-
bila critica, regretandu, cã unu asemenea
talentu nu-si desvolta originalitatea si for-
tia sa pre o scena mai demna de sine,
adeca intr'unu teatru nationalu. Ba, dupa
cum suntemu informati de la o persona
de autoritate neindoielnica, d. Ionescu a
fostu cercatu cu propunerea de a se anga-
giã chiaru la unulu din teatrele mari alle
Pestei, ceea ce inasa d-sa n'a acceptatu. Si
a facutu prea bine, cã-ci teatrele Romaniei
nu sunt prea bogate in talente d'alde d-sa.

Pentru ca inasa, acei ce nu cunosc
„Lumea noua“ din Pest'a, se nu-si faca
v'o idee prea falsa despre ea, prin regretele
din „Hon“, credemu de necessaru a spune,
cã scen'a „lumei noue“ este o scena de bal-
letu si canzonete, si inca o scena ore-si-
cumu internationala, intru catu adeca se joca
pre ea in diferite limbe. Actualmente se
producu canzonete angl.ze, franceze, ger-
mane, daneze si romane. — Scen'a este
situata intr'o gradina frumoasa si e arrangiata
cu multu gustu si elegantia. In sesonulu

caldurosu aici se aduna sér'a mare parte
societatea pestana, incependu de la cla-
aristocratica pana la cei din urma ind-
triasi, ca in ori care altu teatru. Chiaru
sér'a, alle carei impressiuni ni-a dicu
acestu foiletonu, am vediatu aici pre
nistrulu Szapáry, cu comitele supremu
districtulu Pestei, câte-va dame din fa-
li'a Andrásy si alte familii aristocratice.
Ecca dar, in pucine cuvinte, ce este „Lum-
noua“ din Pest'a. Aici joca dar d. Ionescu
si inca cu atãt'a succesu, cum numenea
tulu din totu personagiulu trupeii actua-
dirigiata de d. Negro. — Pentru noi,
manii, cari nu in Pest'a, dar chiaru in
trég'a Transilvania, ducemu o absoluta lip-
de teatru nationalu, este negresitu o sa
factiune mai multu decâtu brilanta, de-au
limb'a nostra sonora, daca nu pre sca-
teatruulu principalu, dar cellu pucinu
acesta scena de dou'a ordine. Multi stu-
ni si-au cãscogatu notiunea elementara de
pre limb'a romana in „Lumea noua“
Pest'a si in „Orpheulu“ din Vienn'a.
acestu serviciu nationalu lu datorimu d-
Ionescu. Ecca pentru ce diseram la in-
putulu chiaru allu acestui foiletonu, cã scri-
mu subtu impressiunea unei datorii de scri-
cãra recunoscintia pentru iubitu nostru
artistu.

Siedința din 2 Iun. 1874.

Presedintele B. Perczel deschide ședința la 10 ore din zi: Notari: Széll, Kenczey și Beöthy. Din partea gov. min. Kó, Pauler, Trefort și Szende.

Dupa citirea și autentificarea procesului verbal din șed. prec. presedintele prezintă petitiunile intrate între cari și a profesorilor de la preparandi'a de statu d'în școlile Maramuresului, pentru a fi trecuți în categoria profesorilor gimnaziali. — Szeczey prezintă petitiunea comunelor: Senti'a, Rebenberg, Blöbresca, Vraccvai, Timisiu și Crassiu (Carasiu) pentru încorporarea lor în nou-inființându-se un altu Cuvinului, cu capitala Versietiu; alți Serbi încă vreau unu extrawurst sas-cu.)

I. Vidliczkay prezintă unu proiectu de rezoluțiune, prin care min. financ. se înțama, ca pentru amortisirea împrumutului de 15 milioane pundi sterling, cari sunt să solvi peste cinci ani, cu încuțutul și anei d'în toamnă ven. să prezente unu proiectu de odată cu prezentarea bugetului pe esșorțiulu anului ven. Se va ține. — Motivarea proiectului se amana șed. prosima.

A. Schmaus refer. comis. juridice prezintă noulu testu alu §§. d'în regulamentul advocatulu, cari se relegase la comis. ur. pentru a se formulă de nou.

La ordinea d'îlei e desbaterea asupr'a amănului practic judiciar, și acaru motivare

A. Pulszky crede că nu e corectul să cere de la judecatori, mai puțin cuatitudine decât de la advocati, pentru că altatulu ar fi că cei ce aru cadé la cenzura adv. ar cercă apoi noroculu pre cari-judecatoriasca. Deci propunere respingere §-lui.

C. Csémeghy afirmă că negressituțiune a se cere mai puțin cuatitudine decatu advocatiloru, pentfu-că s'ar cere și judecatoriloru doctoratulu, și teneți ar pasesi carieră judecatoriasca, de tef'a o mica si estu-modu lips'a de decatori harnici ar pote deveni semtibile.

Pauler spriginesce pre Csémeghy. P. Hoffmann provoca pre acoi-a, cari tinea procură advocatiloru auctoritatea, să se cure acest'a și judecatoriloru. Partinesce punerea lui Pulszky.

Pauler raspunde la objectiunile lui Hoffmann arretandu diferința între advocatu decatoriu, acestu-a înaintedia cu iucetulu ptatu de la funcțiuni subalterne, pana la e judecatoriu, precandu advocatulu nu decatu este chiamatu a representă marile esse alle partiloru.

Horánszky spriginesce propunerea Pulszky.

Refer. Schmaus recomanda accepțiune proiectulu. — Punendu-se la votu

Cătu pentru individualitatea d-lui Jozsef, ca artistu, vomu face urmatoarele remani: D-sa possede o înfacișare placuta și clară; vocea sa clara este de-unu ton sonor. A studiatu în gimnaziulu din Budapesta. Rutin'a teatrala și-a însușitu-o în Budapesta, unde a fostu angagiatu la diferite teatre timpu de vr'o 10 ani; mai multu și înse a fostu în trup'a lui Millo, și a se dovedesce în adeveru, că avemu și unu ocolinte elevu de-ăllu marelu în trup'a scenei romane din Bucuresci.

Pre langa limb'a materna vorbesce perfectu și limb'a germana, cunoșce binisioru limb'a franceza și mai puțin claru și cea maghiara. Carier'a sa o potemu numi începutu în Budapesta, și de la o vr'ăsta abia ajunsu la Budapesta, suntemu îndreptatiti a speră multu în el. — Să și sperămu deci.

Pentru a caracterisă efectulu, ce a produsu în Vienn'a, este de ajunsu se amintim că acolo, în timpu de trei lune a jucat pre „Coconă Chiriti'a" pururea între țara, de vr'o suta de ori, pre „Paraponița" „Herscu boccegiu" și „Evreulu" și „Emenea de dieci de ori. În Pest'a a jucat de vr'o luna de dille ori „Coconă Chiriti'a" în tote serile. Acest'a piesa e de bine primita, încātu, pentru a se pre publicu pana la sfirsitul represi-

proieptulu se primesce de baza desbaterii speciale cu 93. voturi contra 82. — Se trece apoi la desb. spec.

Titulu se primesce conformu propunerii comis. centr.

§§. 1—6 se primescu fără observatiune. La §. 7.

L. Oláh țiene de imposibilu a se face esșamele d'în atâte studie momentose intru una ora, ellu propune, ca în locu de „una" ora să se puna „patru."

Csémeghy face unel. observatiuni la esșerțiunile imparlamentari alle dep. lui Oláh.

Camer'a primesce testulu originalu.

§. 8. se primescu fără observatiune, §. 9. dupa testulu comis. centr.

§§. 10—11 se primescu fără observatiune. La ordinea d'îlei urmedia desbaterea asupr'a proiectulu de lege pentru cridele fraudulente.

Dupa motivarea refer. Horánszky camer'a primesce proiectulu de baza pentru desbaterea spec. Se trece apoi la acest'a.

§§. 1—4 se primescu fără observatiune. La §. 5. care prevede, ca „în atari casuri candu pentru vre o pretensiune fraudulenta eridatariulu stă sub cercetare, sentința, în asta privința să remana suspinsa pana candu judecat'a, prin care se sistedia procedur'a criminala, nu este deplinu valida". Vidliczkay face unu emendamentu, ce se primesce unanimu.

§§. 6—11 se primescu fără observatiune, și cu aceste desbaterea speciala este terminata.

Siedința se redica la 12^{1/2}, ore.

Din Solnoculu interioru, Juniu, 1874.

În „Gazeta Trans." Nr. 34, a. c. a aparutu unu articlu subscrișu de „Aristide", în care cu arroganța și vehemența nemarginita arunca pulvere și plumbu asupr'a Episcopulu și consistoriulu d'în Gherla.

Considerandu falsitatea cuprinsulu, stilulu, tonulu și deductiunile temerarie, demne ori de cine, numai de omu bine educatu nu, marturisescu, am dubitatu multu: că ore demnu lucru e să reflectedu la acellu articlu? s'au să țienu cu Isusu fiulu lui Sirachu, C. 22. v. 14—16? înse d'în interesulu adeverulu, ca nu cum-va opiniunea publica să fia sedussa prin atari atentate neomenose, m'am decisu a esși la publicu, — dara nu cu argumente antice, d'în timpurile vandalismulu, ca si dlu Aristide — că-ci dobuie să-mi marturisescu debilitatea în ferocitate — ci cu argumente multu mai recente, mai blande și mai oneste, cu argumente drepte, luate d'în acte officiose.

În attinsulu articlu nemicu adeveru nu este, numai atâr'a: că „Vicariulu Nasaudulu D. Gregoriu Moisilu e suspinsu de la officiulu și beneficiulu vicarialu." Apoi cau-

tatiunei, Directiunea o reserva tocmai la finea programei, de unde numai de doue ori lipsite, și publiculu de ambele ori a parasitu reprezentatiunea înainte de fine. D. Ionescu apoi a avutu nimerit'a idea, de-a adaugă contra cupletulu finalu din „Chiriti'a" o strofa nemtiesca și alt'a ungresca. Acest'a apoi i-a cascigatu o mare popularitate, cu atâr'a mai alleau, că ungru, la seratele din „Lumea noua" nici nu audu mai multu ungresce, decâtu atâr'a, cătu le cânta D. Ionescu. Trebuie se notificămu încă, că joculu d-lui Ionescu în „Chiriti'a" este asiă de originalu, încātu în Vienn'a publiculu nu credea, că e posibilu să fia barbatu acellu ce joca pre „Chiriti'a"; astu-felu apoi directiunea s'a vediatu silita a notifică în programmu că d. Ionescu va joca „als dame," éra în „Lumea noua" amu vediatu adese-ori aruncându-i-se buchete, ca primadonorulu.

Regretămu, că peste câte-va dille vomu fi lipsiti de placerea de a-lu mai vedé și ascultă, de ora-ce d. Ionescu plăca în Banatu și apoi în Transilvani'a. Nu ne îndoim înse, că publiculu romanu, la care se duce, lu-va aprecia și imbraisă, dacă nu cu mai multa, dar cellu puțin cu aceea caldura, cu care l'au imbraciatu nemtii în Vienn'a și ungru în Pest'a.

sele suspenderei sunt multe și nu numai cea — falsu descrișă — că n'a voitu să introduca în Poieni de prentu pre Ioanu Iug'a. Dacă „Aristide" avu placerea a esși în publicu cu atâr'a vehemența pentru vicariulu Moisilu, ar fi fostu mai consultu să nu edifice numai pre vorbe, ci să cere de la d'insulu acte officiose, cari le are la mani, cari dacă le ar fi cetitu, nu presupunu despre dsa atâr'a temeritate, că pentru o cauza înainte pierduta, să prede atâr'a focu și putișoa.

Ar fi vediatu d'în acelle acte: cumcă Iug'a a fostu dispusu la Poieni numai de administratore interimale, spre ce n'a fostu de lipsa să se currentedie parochi'a, și vicariulu, neci ca pre atare n'au voitu să-lu introduca, ci replicandu, a despretiutu mai multe ordinațiuni și ursorie, și în urma și correspondința cu ordinariatu în obiectulu acestu-a au intreruptu-o. Apoi dacă Iug'a e asiă de immoralu, precum are placerea a-lu descrie, n'ar fi debuitu să i-se dee d'în districtulu Nasaudulu asiă bune testimonie despre moralitate, — subscrișe și prin vicariulu, — cari se afla în archivulu diecesanu. — S'ar fi vediatu că nu poporulu d'în Poieni au fostu în contra prentulu Iug'a — că-ci parte mare a acellui poporu l'ar cerutu de prentu — ci s'a contrariatu vicariulu cu altii d'în Nasaudu, unde s'a facutu tote protestele cu numele poporeniloru d'în Poieni tramisese la guvernulu diecesanu, ceea ce se pote și documentă, — și totu-si s'ar fi vediatu și amenințari arrogante facute prin vicariulu către consistoriu: ca să pertractedie obiectulu de nou „cu sange rece, sine ira et studio" — și încă d'în script'a vicariulu de sub Nr. 54 a. c. către ordinariatu îndreptata, s'ar fi vediatu: cumcă Iug'a pentru aceea nu se primesce de prentu în Poieni, pentru că: de si are moșia și locuintia în districtulu Nasaudulu, dara nu e nascutu granțieru, — écca acest'a este caus'a pentru care vicariulu s'au oppusu a-lu introduce! și dupa ce acest'a o șcie și nedreptulu „Aristide," nu e lucru barbatoscu și cu caracteru a sucul și rescul, ci a spune adeverulu în golestatea sa.

Si totu-si vicariulu Moisilu nu fu suspinsu numai pentru renințința aci atinsa, ci încă multe alte cause au necessitatu pre consistoriu la enunțierea acellei sentințe, cari eu, sum multu mai discretu decâtu să le ventillediu în publicu, unele înse fiindu atâr'a pre la noi, cătu si în districtulu Nasaudulu publice, pentru dilucidarea lucrulu nu potu a le retacé.

Dlu Aristide au fostu de facia la unu conventiculu cu insi numerosi, către capetulu anului trecut, ținutu în Nasaudu, care s'au botezatu de „sinodu," de si ori ce au fostu alta, numai sinodu nu, și se șcie bine și aceea, că atunci s'au decretatu și vicariulu a subscrișu: cumcă romanii d'în districtulu Nasaudulu sunt orientali, adaugandu „de si figurămu ca greco-catolici spre batjocur'a altoru confesiuni și cod'a catoliciloru de ritulu latinu."

Totu în acellu conventiculu se luasse concludulu cumca: *poporulu*, la olalta cu clerulu *are dreptulu a deliberă în celle disciplinarie basericesci*, ce și vicariulu ca presedinte, cu subscrierea sa a confirmatu și acest'a de si în tota lumea, neci la greco-orientali nu se practiteza asiă ce-va; — ce mai Vicariu și preside sinodulu greco-catolicu! În anulu trec. la 28 Aprile s'a ținutu în Gherla conferința mista diecesana pentru ameliorarea starei școlorlu confessionale la care d'în districtulu Nasaudulu ca pre reprezentante mireanu amu avutu norocirra d'a onoră și pre Dl. Capitanu supremu Alessandru Bohatielu, — și vicariulu Moisilu candu éra să se incepa conferința, în presința nostra a mai multoru-a, îndemnatu singuru de spiritulu resistinței a dissu episcopulu: „nu șcie ce se va pertractă și decide aici în acesta conferința, dara noi în districtulu Nasaudulu nu vomu primi nemica" — ne potemu imagină ce simțiu pote se reproduce o descoperire ca acest'a la unu episcopu care nu cruta fatigie și spese pentru effectuirea consultarei despre prosperarea școlorlu și naintarea culturii.

„Aristide" lauda pre Vicariulu Moisilu pentru meritele sale celle multe facute

pentru baserica și natiune. — Asiă general-minte potu să aiba trecere astfelu de laude înse, ore ce au facutu specialminte demnu de lauda pentru baserica? de cum-va dora aceea nu i-se attribue ca meritu: că pre fundamentulu basericei d'în Nasaudu ziditu pana de asupr'a pământulu înca de predecesorele său cu vre-o 6000 fl. decandu e vicariu, adeca de 17. anni neci una pétra n'au pusu, de si baserica aru avé bani la 20,000 fl. cari sunt imprasciati la vicariulu și altii, vedi domne, pre usura fora ipoteco, pote cu condițiune: că de nu se voru replati pre termnu, să fia peritori. Socotele despre densi în cursu de 15-anni n'au potutu scote Ordinariatu de la vicariulu. Strinsu-s'au prin poporeni și pétra pentru baserica, dara s'a respitu tota; carratu-s'au și lemne să se faca și arda caramide pentru baserica, — cine au arsu lemnele? nu șcie, caramide nu-su; aceste sunt meritele Vicariulu Moisilu pentru baserica d'în Nasaudu; apoi pentru cellealte baserice d'în districtu nu-i cunoscu meritele, atâr'a șcie că loculu d'insulu s'a trimissu prin Ordinariatu alti comisari să faca ratiunile acelloru-a. — Neci pentru natiune nu-i cunoscu neci unu meritu în specialu, fără pote numai în generalu celle disse de „Aristide." — Neci despre aceea voiescu dissertă: cu căta diligința și-a portatu officiulu dlu Vicariu, numai rogu pre „Aristide" se-lu întrebe: de câte ori au fostu amenințatu cu suspensiune înca pan'a nu fi episcopulu de acum capulu diecesei? „destulle lovitore s'a datu în capulu cellu tare ca cremenea, dara totu n'au esșitu scanteia!"

Si apoi dupa tote aceste, și încă altele multe cari se cuprindé în actulu de suspensiune sub pasajulu care se încu pre „prin mai multe scrișori aici-a susternute," s. o. l. totu si e ilegalu, e necorrectu, e pripita, e arbitrară, e nedrepta, e nejustificata suspensiunea vicariulu dtalle „Aristide?" și pre langa tote că aceste se cuprindé în acte officiose, totu-si aru fi trebuitu cercetare înainte de pedepsă? tinenți șfatu pentru altii, că consistoriulu n'are lipsa de d'insulu. — Ore este în lume episcopu care să țiene de frica pre cine-va vicariu, ori cătu de nepesatoriu, negligentu și renitentu să fia acellu-a facia cu ordinațiunile celle mai salutari, și ori cătu despretiutori a demnității, auctorității episcopulu și consistoriulu, ceea ce nu însemna neci mai multu n'oi mai puțin decatu: despectulu decretelor imperatesci de denumire și a Bulleloru papale ce neci pentru unu pretiu se pote sufferi și retacé. — Cu modalitatea de a infricá, a înșpaimentá, și astu-felu a sill pre cine-va să vi împlinesca voi'a, credeti-me, nu veti ajunge scopulu.

Acum trecu la pasajulu articlulu dtalle „Aristide" unde dci: să fia esșimatu Episcopulu Gherlei nescari cuvinte dusmanose către reprezentanti'a comunii Poieni, din cari apoi faci deductiuni nu numai adeveratu dusmanose, ci-lu judeci pre acellu capu basericescu la morte morala, și cu ajutoriulu redactiunii „Gazetei Trans." sub asteriscu esșespu — și la morte fisica violenta. — Acum'a vedea onorab. publicu ceterioru și judece, ore cu caracteru lucru este a face astu-felu de deductiuni și judecati pre ceea a baza: „s'au auditu pre aici și aceea, cumcă Episcopulu Gherlei s'aru fi esșimatu către romanii ploati d'în Poieni" — sum convinsu că totu omulu cu minte sanetosa va fi multu mai justu, decâtu să consentia aici cu Aristide, și să nu-i reprobe fapt'a neomenosa, cu atâr'a mai vertosu, că cine cunoșce pre episcopu șcie și modestulu său caracteru, șcie ca nimenui în vietia sa n'au facutu strimbetate, pre nimene neci candu n'a însinuatu, tota vietia i-a fostu pacinica blanda și laboriosa pentru înaintarea binelui comunu, — și acum'a mereu lucra pentru bunastarea diecesei, a clerulu și poporulu, pentru înflorirea basericei, religiunei, înaintarea culturii și pentru castigarea drepturiloru autonomice basericesci. Apoi écca ce respata i-se dá pentru tote aceste! Ore unde veti aflá omu pre lume, care sacrificandu-si tota vietia pentru bunastarea altoru-a, să nu se disgeste la astu-felu de respata. Atâr'a înse pote să-lu mangaiă că afara de Nasaudu — tota dieces'a e recunoscatoru

toti sunt cu incredere, alipire si confidentia câtra d'insulu.

Vorbele despre cari se dice, se le fia exprimatu Episcopulu câtra unii romani ploati d'in Poieni, sunt numai scorniture reutatiose inventate cu scopu de a agitá cu d'insule in clerulu si poporulu d'in districtu contr'a Episcopului. — Seau presupune cine-va, cá omeni neinvetiati, dupa unio'a espressione a Episcopului, se soia recitá asiá acelle constructiuni precum se espunu in „Gazetta Trans.“; daca Episcopulu i-aru fi instruitu una di intrega la d'insule, totu-si mergandu d'in Gherl'a la Poieni si de acolo la Vicariulu in Nasaudu le-aru fi uitatu se le spuna: accuratu asiá, cu atátu mai vertosu, cá acei romani „ploati“ neci sciu ce insémma cuventulu „regimu“ — aceea inse pote cá cutare, in reutatea animei salle cu scopu de agitatiune se-si fi pusu sila a instrui pre cutari poporeni la acelle cuvinté, caroru-a inse, daca li-s'aru da credimentu; atunci debue se credemu si cuvintele oelloru-lalti poporeni d'in Poieni, carii alergandu, pentru preutulu Iug'a, mai demulte ori la Gherl'a, spuneau toturoru si inse-si Episcopului: cá fiindu ei la Vicariulu Moisiulu pentru espunerea dorintiei de a avé de preutu pre Iug'a, acellu Vicariu i-a „toitu“ i-a sfaditu, i-a scossu afara d'in casa, injurandu-i pentru ce au merau la Gherl'a a-si cere popa, si dicandu-li: „nu sciti, ticalosiloru, cá eu sum capulu, eu sum Episcopulu si Patriarculu vostru, eu trebue se ve dau popa, eu sciu cine e de voi, poteti merge nu numai la Gherl'a, ci si la Rom'a, cá totu eu voi pune pre cine voi vre.“ *Ecce dreptulu poporului pentru care se lupta vicariulu Moisiulu!* — Inse in Gherl'a nedându-se credimentu acestoru vorbe, nime n'a facutu usu d'in d'insule, si totu-si dta „Aristide“ d'in cuvintele despre cari dici cá „s'a auditu pre acolo se le fia exprimatu Episcopulu“ faci deductiuni si judecati asiá dusmanose in contr'a unui capu besericescu, acést'a crede-me nu-ti face onore! Dara apoi cuvinte de cari exprimi in correspun dint'a contra assessoriloru consistoriali si a intregu guvernulu diecesanu cu atá'ta furia, dispertiu si arrogantiá, mai vediu'tai si mai cetit'ai in vreunu diurnalu cultu european in seclulu allu 19?!

Totu lucrulu stá asiá, onorab. Cetitori. In districtulu Nasaudului clerulu si poporulu e blandu, bunu si pacinicu; dara assiste in Nasaudu unu clubu, si acestu-a lu formedia unii dintre professorii gimnasiali de acolo cu Vicariulu Moisiulu, nu sciu in frunte, seau in coda. Acestu clubu si-arroga si-esi dreptulu si puterea de a face ce va vre nu numai in districtu, ci si in alte parti alle diecesei si daca nu convinu dispuetionile Guvernulu diecesanu cu voi'a loru, striga in lumea larga „illegalitate, appesare, dusmania, proteste! Sub diverse preteste aduna reprezentantii poporului d'in intr'gu districtulu, agitedia intre d'insii in poporu cu totu felulu de assertiuni false, cu scorniture reutatiose, cu provocari la resistintia, oppositiune si atacuri, ce apriatu demustra si correspundintiele loru mai tote d'in diurnale si mai alessu din „Gazetta Trans.“

Apoi cátu separatismu, egoismu si intolerantia nutresce acellu clubu, se vede si de acolo: cá clicarii in districtulu Nasaudului pre nimené d'in alte parti a romanismului la neci unu postu nu voiescu se primesca, si pentru aceea reclama cu atá'ta vehementia dreptulu poporului de a-si alege preuti, si astfel in viitoru se nu devina acolo vre-unu preutu, care nu e nascutu in districtu. Pentru aceea, de si sunt primiti pre stipendiele seminarului, dupa proportiune mai multi clerici d'in districtulu Nasaudului; decátu ori d'in care parte a diecesei, ei totu-si si osebitu cu stipendie d'in funduri si-crescu preuti toti nascuti d'in districtu, ca cu acei-a se pota scote afara d'in districtu pre acei preuti — ori cátu de bravi — carii nu s'au nascutu acolo. — Vicariulu suspinsu pre acei preuti dispusi in districtu, cari nu-su nascuti acolo, i introduce in beserica cu cuvintele: „*Ecce aici vi-au mai tramissu episcop'i a unu strainu, adunatura, asiá ve trebie daca nu ve crescati de popi pre pruncii vostri.*“ s. c. l. Au

tostu in anii trecuti preparandia in Nasaudu, acolo s'au crescutu multi tineri din districtu, de invetiatori, si dispusi la statiuni, tota diecesa i-au primitu; dara in districtulu Nasaudului, feri Dómne, se se primésca vre unulu, se revolta in contr'a lui d'in tote poterile. — Ce iubire de confratel ce iubire de natiune! Straini de alta natiune inse, pana si judanii sunt mai bine vediu'ti decátu fratii de unu sange. (Ecluseivismulu nemesiu-catanescu allu Nasauduiloru miroasa greu cam de multu. Red.)

In urma assigurediu pre Aristide si consocii: cá de si nu se pote contá, ca prin dreptulu poporului de alegere se se remuneré meritele preutiloru bravi, totu-si episcopulu si consistoriulu d'in Gherl'a bucurosu concede poporului d'in tota dieces'a dreptulu se-si aléga preutii, numai se li dee si subsistintia mai buna, decátu pana acum'a; dupa ce decandu assiste dieces'a Gherlei, numai clerici absoluti se facu preuti, carii nu se pota condemná la sapa si cosa, ca miserii moralisti de pana acum'a; dara clic'a d'in Nasaudu neci acést'a n'o voiescu, — decorrundu a protestatu la Metropolia, la Nunciatura, la ministeriu in contr'a unei scheme forte modeste ce se dedesse pentru intréga dieces'a cu privire la competintiele preutiesei, si care s'au datu si d'in acellu motivu salutaru: ca astfel fiindu una schema in tota dieces'a, se se incépa derimarea paritiloru, cari — fiindu datinele osebite — despartu o parte a diecesei de cealalta, si astfel, cellu pucinu in principiu, se fia unu corpu egal tota dieces'a. Clicei din Nasaudu neci acesta nu-i place!

Dupa ce Aristide afirma: cá in districtulu Nasaudului poporulu totu de un'a au avutu dreptulu de a-si alege preutii — de si dorescu d'in anima: ca se aiba acellu dreptu poporulu, care se sci folosi de d'insulu — sum necessitatu a-i replicá: cumcá ori si unde poporulu mai multu l'au essercitatu acellu dreptu, decátu in districtulu Nasaudului. — Decandu assiste dieces'a Gherlei neci pre unu preutu d'in districtu, ba neci pre suspinsulu vicariu de preutu in Nasaudu nu l'au alessu poporulu. Singuru in Zagr'a, pentru nescari neintiallegeri s'a datu poporului se aléga; — dara si acolo cu invoirea vicariului s'a dispusu acellu-a, care au avutu voturi mai pucine. — „*Cererea*“ poporului, vrendu pre cutare de preutu, nu e totu un'a cu „*alegereá*“, in daru veti affirmá, pentru cá acum'a asiá de vine la socotela. — Apoi candu au sustatu regimentulu granitariescu, nu poporulu ci officiaru militaresci, luandu pusc'a d'in man'a unoru granitarii i-au tramissu si commendatu la preutia, de cari preuti si asta-di sunt in districtu, s'au dora si acesta procedura se pote cualificá de alegere?! cu asemene appucature nu ve veti salvá neci veti poté scusá separatismulu DV.! — Altcum poteti fi mangaiati si falosi, fratiloru granitarii, pentrucá prin procedur'a dovedita si intolerantiá manifestata, vi-ati ajunsu scopulu ori cu dreptu, ori fora dreptulu de alegere, pentrucá acum'a neci unu preutu nascutu in alte parti a diecesei nu mai indrasnesce a concurge pentru parochie d'in districtulu Nasaudului, esemplu chiaru e si parochia Sicutiului mai de eurrondu pusa la concursu, de si e un'a dintre celle mai bune parochie din diecesa.

Inchiali reflexiunile melle in sperantia, cá dlui Vicariu Moisiulu nu va subsume: cá amu essitu la publicu cu demustrari d'in acte officiose, si mai vertosu d'in scissorile Dsalle, pentrucá atacatu fiindu cins-va in modu asiá vehementu, avemu datorint'a de a arretá adaverulu in goletatea sa. Multemesca vicariulu correspondintelui „Aristide“ care m'au provocatu la aceste, si care in arrogantiá sa crede: cá e Aristide cellu intieptu si dreptu d'in Athen'a, dar e cu totulu altulu, cu mai pucina si intieptiune si semtiu de direptate, cari insusfri inse n'ar trebul se-i lipsesca, ca unui-a ce are misiunea a propagá cultur'a si umanitatea, dar care privindu la retrogradulu culturui si umanitati trassu ca unu firu preste correspundint'a sa, nu credu, se aiba parochia intre professori, afara dora de confratele seu Publiu, carii prin intreprinderile loru diurne

nalistice in tonulu si stilulu susceptu, nu multu folosu si onore facu neci natiunei, neci besericei neci literaturéi, neci gimnasiului d'in Nasaudu, dar neci „Gaz. Trans.“

Unu preutu gr. cat. si assessore consistorialu d'in Solnoculu interiore

Invitatiune

Doritorii de a participá la adunarea generale a Asociatiunei Transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului rom. ce se va tiené la 10 Augustu, st. n. 1874. in Dev'a, sunt rogati a se insinúa pana la 25. Iuliu a. c. la subscrissulu.

Facia cu restringea localitatiloru si impregiurarile locali pentru cei ne insinuati nu se voru poté luá ingrigiri.

Dev'a 7 Iuniu 1874.

Presiedintele comitetului arrangiatoriu.

Antoniu Schiau

Declaratiune

Prin acestea declaratiune serbatoresca cá aceea scissore d'in Timisior'a care cu data 2 Maiu, 1874. au apparatu in Nr. 31 an. c. 1874. allu diariului „Albin'a“ si care cuprinde espressioni de alle melle in contr'a Domnului comite supremu Giorgiu Ivascovicu s'au publicatu fara scirea, cunoscentia si fara invoirea mea, cá scriitorulu acellei epistole au scissu neadeveru pentru cá aceea incunoscentiare si impartesire in totu cuprinsulu ei este mintinosa.

Datu in Ciacov'a, 28 Maiu, 1874.

Constantinu Stancovicu m. pr.

Gvozdanovicu m. pr.

capitanu ca marturu

Stefanu Putnicu, m. pr.

adv. — ca marturu.

Sciri mai noue.

Vienn'a, 8. Iun. Missiunea conferintiei internationale ce se va intruní la 15 I. c. in Vienn'a, spre a se consultá asupr'a Colerei, este, conformu programmei, inchiaiarea unui tractatu internationale in privint'a mesuriloru de carantina si assiedierea unei comisiuni internationale alle carei verdictie au se fia neappellabile si obligatorie pentru statulu respectivu. Representate sunt acelle state, cari la timpulu seu, luasse parte la analog'a conferintia in Constantinopole.

Paris, 7 Iun. Tractatulu pentru imprumutulu Turcescu s'a subscrissu eri, ratificatiunea se ascepta.

Versalia, 6 Iuniu ser'a. Adunarea nat. numi pre dd. Goulard, de Reségnier si de Ventavon membri ai comisiunii de constitutiune si cu 303 voturi contra 254. respinse propunerea baronului Chaurand, pentru serbarea domineceloru.

(Numai in Anglia legile oprescu strinsu ori ce lucru, scomotu etc. in dílle de serbatori. In alte tierre si a nume in Ungari'a legile in asta privintia sunt litera morta Red.)

La programm'a centrului stangu se allaturara 110 deputati.

Madridu, 6 Iun. Carlistii se concintra in Navarr'a, presecutati fiindu de gener. Concia.

Vienn'a, 8 Iun. Deputatulu bar. de Prato, dechiara in scissorea sa (prin care incunoscentia cá depune mandatulu) adressata presiedintelui Dr. Rechbauer, cá d'insulu deduce d'in portarea ordinariatului, cumcá preutulu catolicu nu este in possessiunea deplinei salle libertati.

Paris, 8 Iun. Stang'a republicana se intruní dominec'a tr sub presied. lui

Du Clerk. Adunarea esprese necesitate d'a se face proclamatiune câtra poporu pentru alegerile generali. Intra deputati cercula propunerea pentru desolverea camerei, — aceea-si porta pana acum 225 subscrieri; indata ca nrulu subscribentiloru va ajunge cifr'a de 320, propunerea se va presentá la Camera.

Bucuresci 8 Iuniu. Senatulu primi asta-di, cu 32 voturi contr'a 9. proiectulu de lege relativu la conventiunea pentru impreunarea cálliloru ferate romane-unguresci. — Camera incepé consultarile a supr'a proiectulu de lege pentru imprumutulu de 27 milioane de lei.

Paris 8 Iun. Mac Mahon espre Nunciulu Ponteficiu profund'a impresiune a supr'a sentiemintelor si dorintiei Ponteficelui pentru fericirea si prosperarea Franciei, rogandu-lu pentru intrevenirea sa la Ponteficele, spre a exprime recunoscentia si veneratiunea sa.

Vienn'a 9 Iun. Articululu de fondé allu diariului „Tageblatt“ au vorbit despre faime cá „s'ar fi decisu a se fac inarmari spre a se padí ordinea si securitatea la fruntariile austro-turcesci. Aceste faime sunt cu totulu neintemeiat si in cercurile informate, se consider ca manopere de bursa in contra moulu imprumutu turcescu.

Paris 9 Iuniu. Centrulu stangu pregatesce propunerea pentru essecutiunea punctului d'in programma relativu la organisarea definitiva a republicei de nu se va castigá urgenti'a pentru acést'a, atunci propunerea se va presentá numai decátu in Adunarea nat.

Vienn'a 10 Iun. D'in Prag'a se alege grafeza diariului „N. Pr. Lib.“ Căducatori Cehiloru juni dechiara batiloru de incredere a partiei de constitutiune cá d'insii fara de Cehii vedu nu voru intrá in camera.

Paris, 9 jun. Programm'a centrului stangu numera 120 subscrieri list'e care cercula intr'ascunsu pentru desolverea camerei numera 150 subscrieri.

Versalia, 9. jun. (Adunarea nat. Asta-di s'au continuatu consultarile supr'a legii elect. in municipie; propunerea stangei extreme: ca una comisiune compusa d'in primariulu si d' consiliari municipali se decida a suprasusceperii in list'a elect. seau a stergere de acolo, au fostu respinsa cu 367 voturi, contr'a 282.

Burs'a de Vienn'a, 4 Jun. 1874

Metalice 5%	69.75
Imprumutulu nat. 5%	73.50
Sorti din 1860	105.60
Actiunile bancei	977.-
Actiunile instit. de creditu	157.50
Obligatiuni rurale ung.	74.51
„ „ Temisiane	74.-
„ „ Transilvane	72.-
„ „ Croato-slav.	76.25
Londonu	111.85
Argintu	106.-
Galbenu	5.30
Napoleond'or	8.90

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., edit. si red. respundiet